

11 regiuns duein remplazzar cumins e districts

Votaziun davart la revisiun parziala dalla constituziun cantunala partenent la refurma dil territori

DA MARTIN CABALZAR

■ Egl avegnir duein 11 regiuns surprender las incumbensas che vegnevan ademplitas entochen dacheu dils 39 cumins, dils 11 districts e dallas 14 corporaziuns regionalas. Entas ina revisiun parziala dalla constituziun cantunala duei il Grischun survegnir ina nova structura politica. La decisiun croda ils 23 da settember all'urna. La finamira dalla revisiun dalla constituziun ei da simplificar las structuras dil plaun statal enamiez. Quei duei scaffir dapli trasparenza, augmentar la segirtad giuridica e migliurar las premissas per ademplitar las incumbensas regionalas.

11 regiuns

Oriundamein haveva la regenza previu ina soluziun bia pli radicala, proponend 5 entochen 8 regiuns. Encunter quell'intenziun ei denton seformau gia el decuors dalla procedura da consultaaziun ina ferma opposiziun. La regenza ha la finala dau triev a quei squetsch e proponiu 8 entochen 11 regiuns ed il cussegl grond ha dau clarament la preferenza ad 11 regiuns. Las regiuns proponidas serefereschon pert gronda part als anteriurs districts, resp. allas corporaziuns regionalas. Els secloman: Alvra, Bernina, Engiadina Bassa/Val Müstair, Plaun, Landquart, Maloja, Plessur, Purtenza/Tavau, Surselva e Viamala. Tgei vischnauncas che s'aidan tier tgei regiun duei vegnir reglau pli tard en ina lescha che sto vegnir sutamessa alla votaziun dil pievel. En Surselva setschenta quella damonda cunzun per Flem e Trin. Schebein la nova vischnaunca da Val Stussavgia che cumpeglia Valendau, Versomi, Tenna e Stussavgia resta vinavon tier la regiun Surselva ei era aunc buca decidiu. En la debatta dil cussegl grond ha la Val Müstair fatg valer sia voluntad d'integrar la Val Müstair era el num Engiadina Bassa. Il Puschlav ei sedefendius cun success encunter ina integraziun

Il Grischun vegn gruppaus da niev en 11 regiuns che sebasan e s'orienteschon essenzialmeintenor la repartiziun e districts.

ella regiun Maloja e daventa aschia ina regiun independenta. E buca il davos ein las vischnauncas dil cumin da Razén e Trin medemamein s'engaschadas per formar la regiun Plaun enstagl da vegnir integradas ella regiun Plessur.

Las incumbensas dallas regiuns

Las regiuns survegnan lur incumbensas dallas vischnauncas ni dil cantun. Ei setracta ton d'incumbensas giudizialas sco administrativas. Las incumbensas administrativas dallas regiuns cumpeglian l'execuziun dalla planisaziun directiva regionala e dil territori. Las incumbensas semi-giudizialas pertucan il stadi civil sco era il dretg da scusien oz incumbensas circuitalas e che duein ussa vegnir surdadas alla regiun. Las regiuns ein egl avegnir medemamein

purtadras dallas ugadias ufficalas. Era incumbensas administrativas cantunalas pon e san vegnir surdadas allas regiuns che duein entrar en vigur sil pli tard igl 1. da schaner 2013.

Encuntercomi duein las regiuns survegnir neginas atgnas competenzas fiscalas e legalas. Tgei incumbensas ch'ins vul la finala surdar alla regiun e co la structura organisatorica da quella (parlament ni radunonza da delegai etc) duei veser ora vegn fixau per en ina nova lescha che duei entrar en vigur cun Daniev 2015.

Ils cumins ein danvonz

Ils cumins ch'ei vegni creati el 19avel tschentener sin basa dallas vischnauncas giudizialas e che havevan antruras ina gronda muntada han piars el decuors dils davos onns lur funcziun ed impurtonza. Cul detretschament dal-

las incumbensas giudizialas ch'ei ein idas en vigur cun Daniev 2011 han ils cu-

mins piars quella incumbensas. Ils cumins sco corporaziuns dil dretg public cun agens organs vegnan slegiai el mumnet che la nova stipulaziun constituziunala va en vigur. Probablamein vegn quei ad esser igl onn 2015. Excepi da questa aboliziun ein cumins che ademleschan incumbensas surdadas ad els dallas vischnauncas (sco p. ex. spital en Engiadina Aulta). Quels cumins duein puder exister per aunc bie-bein 2 onns. Per saver ademplitar mo quella incumbensa ston ils cumins denton buca esser pli corporaziuns dil dretg public cun agens organs. Perencunter duein ils cumins restar vinavon unitads electoralas per las elecziun dil cussegl grond.

Clar gie dil parlament

Il cussegl grond ha deliberau la revisiun parziala dalla constituziun cantunala a caschun da sia sessiun en Samignun e quei cun 93 encunter 4 vuschs e neginas abstenziuns per mauns dalla votaziun dil pievel. La midada dalla constituziun duei entrar en vigur cun Daniev 2013, las novas leschas cun Daniev 2015. Secapescha presupponiu ch'il suveran accepti ils 23 da settember la proposta fatga.

Las regiuns

Regiun	Vischnauncas	populaziun
Alvra	22	8 227
Bernina	2	4 629
Plaun	7	18 773
Engiadina/Val Müstair	13	9 670
Landquart	8	23 090
Maloja	12	18 652
Moesa	17	7 863
Plessur	13	41 070
Purtenza/Tavau	13	26 198
Surselva	41	21 777
Viamala	28	12 672

Total: 176 vischnauncas, 192 621 habitonts, 710 515 ha surfatscha

2,5 milliuns per la tgira d'uffants complementara a la famiglia

■ (cc) L'onn 2013 sustegna il chantun las purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia cun totalmain var 2,5 milliuns francs. La regenza ha fixà l'autezza dals custs normads da purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia sco er la tariffa da contribuziun dal chantun. Per l'onn 2013 importan ils custs normads 9.05 francs per ura da tgira e per uffant. Ils emprims trais onns importa la tariffa da contribuziun dal chantun 25 pertschient, suenter 20 pertschient. Resalvada resta la concessiun dal credit tras

il cussegl grond. Per l'onn 2013 vegni fatg quint cun totalmain 594 piazzas da tgira e cun var 1,33 milliuns uras da tgira subvenziunablas. Sco purschidas novas valan la canorta Rätikon a Schiers, la canorta Fagnäscht a Cuira, la canorta Kindervilla a Maiavilla, la canorta kitz a Cazas, la canorta z'Chörbli ad Igis, la canorta Praulas a Panaduz, il project d'ina canorta a Favugn, il project d'ina canorta Surselva a Mustér, il project d'ina canorta a Puschlav ed il project d'ina canorta a Laax.

Il chantun las purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia cun totalmain var 2,5 milliuns francs.

Premis da renconuschientscha e da promoziun

■ (cc) La regenza ha surdà il premi grischun da cultura 2012 sco er nov premis da renconuschientscha ed otg premis da promoziun. Plinavant ha ella deliberà contribuziuns tranter auter per la tgira d'uffants complementara a la famiglia.

Premis da renconuschientscha

In premi da renconuschientscha da mintgamai 20 000 francs conceda la regenza a Peter Appenzeller, ad Andreas Caminada, a Menga Dolf, ad Arno Jehli, a Dora Lardelli, a Giovanni Maranta, a Leta Mosca, a Carlo Simonelli ed a Katharina von Salis.

– Peter Appenzeller survegn il premi en appreciazion da sia lavur multifara sco dirigent da chors, cumponist e pedagog da musica en Svizra ed a l'exteriur.

– Andreas Caminada vegn premià per sia lavur creativa sco cuschinier e sco gastronom d'aventura e da divertiment cun in flair per ina cuschina regionala moderna.

– Menga Dolf vegn undrada per sia activitad creativa multifara e perseveranta sco er per ses engaschi en la pedagogia d'art ed en l'associaziun professiunala visarte.grischun.

– Arno Jehli survegn il premi per ses operar fascinante ed experimental sco acordeonist, cumponist e manader da la «Kapelle Oberalp».

– Dora Lardelli vegn premiada per ses vast engaschi a favur da la perscrutaziun,

da la preschentaziun e da l'interpretaziun d'art e da cultura, en spezial da l'Engiadina'Ota.

– Giovanni Maranta vegn undrà per ses engaschi cultural ed artistic da blers onns, en spezial per l'expressivitat da sias ovras.

– Leta Mosca survegn il premi per sias prestaziuns sco animadura da la vita musicala en Engiadina Bassa sco er per ses engaschament perseverant per la lingua e cultura rumantscha.

– Carlo Simonelli vegn premià per sia activitad da blers onns sco acordeonist, cumponist e manader da la chapella «Engadiner Ländlerfründa».

– Katharina von Salis vegn undrada per sia lavur scientifica en micropaleontologia, per ses engaschi curaschus a favur da l'equalitad dad um e dunna sco er per sia activitad politic-culturala en la regiun Engiadina'Ota/Grischun dal sid.

Premis da promoziun

In premi da promoziun da mintgamai 20 000 francs survegnan: Flurina Badel, artista figurativa; Selina Gasser, teatrista; Felicitas Heyerick, actura; Robin Mark, musicist popular; Reto Matter, musicist; Toni Parpan, artist figurativ; Ursina Schmid, costumista; Sara Simonet, chantadura.

Ils premis vegnan surdads en il rom d'ina festa che ha lieu venderdi, ils 9 da november 2012 a las 17.15 en la sala dal cussegl grond a Cuira.

Contribuziuns a differentas instituziuns

■ Or dal fond da sport èn vegnidas concedidas las suandantas contribuziuns:

– **Uniu da chavaltgar Falknis Maiavilla:** Per construir ina piazza da chavaltgar sin sablun vegn garantida ina contribuziun da maximalmain 82 000 francs.

– **Uniu «Arena da biatlon Planeiras»:** Per cumprar 30 schibas da biatlon electricas vegn approvada ina contribuziun maximala da 97 200 francs.

reclama

Radikales Rauchverbot?

Karin Keller-Sutter, Ständerätin FDP/SG

Am 23. September

NEIN

www.vernuentfig-bleiben.ch

Radikales Rauchverbot
Postfach 6158, 3001 Bern